

LANDSTÍÐINDI - frá landsstýri og lögtingi

LANDSSTÝRIÐ MÆLIR TINGINUM TIL AT FARA UPPI TEY SJEY MARKNAÐARLONDINI

Løgmaður legði fram tilmæli landsstýrisins at fara uppi tey 7 marknaðarlondini.

Við tað, at serlig avtala er fingin við Italiu viðvíkjandi sølu av salt- og klippfiski til tað, er eingin vandi fyri at fara uppi tey 7.

Okkara handil er um 44,5 pst til tey 7 og í ár einans 15,5 pst. til tey 6.

Vit prenta her álitid, ið lögmaður legði fram:

Uppskot til samtyktar.

Løgtingið samtykkir, at Føroyar fara upp í handilssamgonguna: Hitt europeiska frihandilssamtakið (EFTA).

Viðmerkingar: Í lögtingsmáli nr. 21/1959: Marknaðarættan, samtykt lögtingið at seta niður nevnd, 6 valdir av lögtinginum og 4 valdir av landsstýrinum, til saman við landsstýrinum at viðgera spurningin, um Føroyar skulu fara upp í eina av handilssamgongunum í Europa, felagsmarknaðurin hjá teimum 6 londunum C.E.E.: Belgia, Frakland, Holland, Italia, Luxembourg og Vestur-týskland, frihandilsókið hjá teimum 7 londunum E.F.T.A.: Eysturriki, Danmark, Noreg, Portugal, Svøríki, Schweiz og Stóra-Bretland, ella um Føroyar skulu standauttan fyri hesar samgongur.

Landsstýrið hevur samráðst við nevndina og við ríkisstýrið.

Eftir viðlagda yvirtili yvir útflutningin tey 3 seinastu árin framgongur, at meðan útflutningurin til EFTA-londini (Danmark undantikið) og til CEE-londini 1958 og 1959 er nakað hin sami, nokur fá prosent stórri til tey fyrru londini, so er útflutningurin í 1960 væl stórri til nevndu EFTA-lond enn til CEE-londini, ávikavist 42,9 pst. og 15,2 pst.; hertil er tó at siga, at ísfiskútflutningurin til Bretlands tekur meira enn heilvina ella 27,3 pst. av útflutninginum til frihandilslondini.

Stóra handilsáhugamálið Føroya er, sum tað hevur verið, søla av fiski, higartil mest klippfiskur. Stórur partur og seinastu árin stórur parturin av hesi framleiðslu er farin til Italia, ið sum nevnt er eitt av CEE-londunum. Hesi fremja verjutollskipanir galdandi bæði mótevnis EFTA-londunum og teimum, ið standauttan fyri samgongurnar. Salt- og klippfiskur fellur inn undir hesa skipan, har eftir upp til 13 pst. tollur kann leggjast á, tað vil tí vera hættisligt fyri salt- og klippfiskasøluna, um ikki undantak verður gjørt, soleiðis at henda vøra ikki kemur at nivast av hægri tolli enn tí, ið er, nevniliga 3 pst.

Samráðingar hava verið við ríkisstýrið um at fáa nevndu undantaksstöðu og er úrslitið, at Italiamein fyribils til 1. januar 1962 hava fingið hini samgongulondini at góðtaka ta serstöðu viðvíkjandi keypi teirra av salt- og klippfiski frá londum uttan fyri samgonguna, at Italia kann keypa upp í 50.000 tons frá hesum londum uttan tollverjugjald ella hægri toll enn tann, ið liggur á fiskinum í dag. Um henda serstöða kann halda, skuldi eingin vandi verið fyri enn eina tíð framvegis at selt eins nógvan salt- og klippfisk til Italia, sum gjørt áður í Føroyum, síðani hin nevnda fiskarúgvan uppá 50.000 t er tað, sum Italiamein vanliga hava innflutt.

Viðvíkjandi salt- og klippfiskasøluni til Italia er tað sostatt ikki átroðkandi, sum er, at gerast limur í teimum 6, um vit annars vildu og kundu gjørt limur.

Nakað tyngri liggur tað fyri viðvíkjandi frystum fiski, serliga frystum fiskaflokum. Her kunnu CEE-londini fyri

øðrum leggja ein verjutoll uppá inn til 15—18 pst. Spurningurin um eisini her at fáa eina serstöðu fyri okkara flokum er reistur, men einki endaligt úrslit er fingið. Tað er tí óvíst, hvussu her verður, serliga tí at summi av londunum t. d. Týskaland er stórir framleiðari av fiskaflokum.

Spania og Grikkaland eru eisini gamlir marknaðar fyri salt- og klippfisk. Tað eru tekin til, at hesi bæði londini hugsa um at fara upp í tey seks. Somu trupulleikar, sum eru umtalaðir viðvíkjandi salt- og klippfiskasøluni til Italia, verða so at gera seg galdandi hjá Grikkum og Spaniumonnum, um ikki hesi lond verða at fáa somu undantaksstöðu viðvíkjandi innflutningi av salt- og klippfiski sum Italia.

Limaskapur í CEE vildi borið tað við sær Føroyum viðvíkjandi, at lond sum Týskland, Frakland og Italia, sum hava hópin av fiskiførum, komu at hava óskerðan veiðarétt tætt við klettarnar í Føroyum. Fiskimarkið, sum hevur leikað so nógv á í Føroyum at fáa lóyst, soleiðis at størst møguligt øki av okkara grunnum varð fyri okkum sjálvar, vildi av hesum verðið av ongum.

Umframt henda virkisrátt á sjónum vildi møguligur limaskapur borið við sær, at íbúgvarnir í CEE-londunum fingur virkis- og búrátt í Føroyum á jøvnum fæti við Føroyingar sjálvar. Í hesum kundi verið bæði gott og ilt, men kanska meira nervandi enn fremjandi fyri livsinteressur okkara.

Men uttan mun til, um Føroyingar koma at hava fyrinunir ella ikki við hesum limaskapi, er tað vist meira enn ivingsamt, um ein partur av ríkinum lógliga sæð yvirhøvur kundi gjørt limur, tá ið ikki alt ríkið var limur, og tað er eisini ógvuliga ivingsamt, um CEE-londini vildu lóyst Føroyum at gjørt limur hjá teimum undir tilikum umstøðum.

Viðvíkjandi EFTA liggur landið soleiðis, at Føroyingar ta løtu, ið teir vilja, kunna gerast limir hjá teimum; tað er bara at siga til yvir fyri danska ríksráðnum, sum tá sigur hinum londunum frá ynki okkara um at gerast limur.

Meðan limir av teimum 6, sum nevnt, gevur óskerðan virkis- og búrátt hvør hjá øðrum, herundir fiskiskapsrátt, liggur landið soleiðis hjá teimum 7, at hvørt landið hevur einarétt at veidda innan fyri sitt eigna fiskimark, altsó inn um okkara fiskimark kunna so t. d. Bretar og aðrir koma.

Málið hjá EFTA-londunum er at fáa burtur tollfordingar á ymsum vörum, so at handilin við hesum vörum innan fyri samgonguna kann verða liberaliseraður. Tollfordingarnar er ætlanin at minka niður í einki í einum tíðarskeiði uppá 10 ár, við 1/10 um árið.

Meðan Bretland hevur tikið ta serstöðu við sølu av ísaðum fiski, at verjutollurin uppá 10 pst. sum liggur á øllum útlendskum fiski, sum seldur verður í Onglandi, skal halda fram og ikki verða avtíkin, kemur fiskaflakið inn undir ásetingina um avtøku so við og við av verjutollinum. Hesin tollur er longu minkaður niður í 8 pst. og stendur nú fyri 1. juni 1961 at fara í 1 pst. niður aftrat hjá limalondunum.

Føroyar eru uttan fyri tey 7, tí ræður enn her 10 pst. tollurin á fiskaflokum. Gerast Føroyar limur, fæst við tað sama tann toll-lætti, sum hini limalondini hava fingið, t. v. s. viðvíkjandi flokum kunnu vit tá selja tey til Bretlands og einans gjalda 8 pst. í tolli, og sum tíðin

Útsøla

Vit gera limum okkara kunnugt, at vit hava útsølu 1. mars.

HAVNAR KEYPSSAMTØKA

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

GRÓT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu verða goldin fyrst, áðrenn tey verða heimtað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FROÐBIAR SÓKNAR KOMMUNA

SETEPLIR

eru á goymslu

HAVNAR KEYPSSAMTØKA

TRYGGINGARSAMBANDIÐ

FØROYAR

Føroya Kríggstrygging . telf. 1090
Føroya Brunatrygging . telf. 1093

Føroya Sjóvátrygging . telf. 1090
Føroya Vanlukkatrygging telf. 1721

Vit tryggja:

Báatar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóðs bílar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja

í landsins egnu trygging

NORÐOYA SPARIKASSI

tlf. 5043

stovnaður 1919

tlf. 5043

Sparikassin er opin kl. 10—12 og 14—16, leygardag 10—12½.

Lán verða givin móti veð í jørð og bygningum.

Renta av innskoti er 3½ % p. a. og av innskoti uppá uppsøgn 4 % p. a.

gongur, verður tollurin at minka niður í einki.

Vit standa ætlandi fyri stórar framleiðslu av flokum, og tá marknaðurin fyri flokum í Bretlandi sigst at vera batnandi, hvat prisi viðvíkir, kann søla av flaki har uttan tollbyrður koma at verða av allarstørsta týðningi fyri fiskasøluna.

At leggja uttan fyri bæði tey 6 og 7

heldur landsstýrið vera hina verstu støðuna hjá Føroyum. Hon gevur ongur fyrinunir, men einans kjansin at koma við, tá ið nevndu samgongur ikki hava betri handilsmögleikar enn at taka vøru hiðani.

Landsstýrið heldur tí — alt samanumtikið — vera rætti vegurin at gerast limur av teimum 7.